

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ПІДТРИМКИ США ЕКСПОРТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

©2018 ШЛАПАК А. В.

УДК 339.92

Шлапак А. В. Імплементация инструментария поддержки США экспорта национальных предприятий: теория и практика

Метою статті є дослідження державної експортної стратегії Сполучених Штатів Америки через імплементацию ефективних і навіть агресивних, з погляду експортної експансії, механізмів і інструментів підтримки національних експортерів. Даний інструментарій охоплює цілу низку важелів, а саме: надання національним компаніям експортних кредитів, кредитних гарантій і страхування експортних поставок; державну економічну допомогу американським експортерам; полегшення їх доступу до імпортованих компонентів для нарощування експортного виробництва; надання кредитних гарантій експортерам продукції агропромислового комплексу та ін. Головною рисою національної системи державної підтримки експорту США є пріоритет ринку за одночасного збереження максимальної економічної свободи суб'єктів господарювання та створення для них еквівалентних умов ведення бізнес-діяльності. Стратегічні ж пріоритети виходу на зовнішні ринки завжди визначають самі експортери та в разі необхідності отримання державної підтримки подають заявки на розгляд відповідних місцевих і федеральних органів влади.

Ключові слова: експорт, державна підтримка, експортна стратегія, Сполучені Штати Америки.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 14.

Шлапак Алла Василівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародного обліку і аудиту, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: andavydenko@kneu.edu.ua

УДК 339.92

UDC 339.92

Шлапак А. В. Имплементация инструментария поддержки США экспорта национальных компаний: теория и практика

Целью статьи является исследование государственной экспортной стратегии Соединенных Штатов Америки через имплементацию эффективных и даже агрессивных, с точки зрения экспортной экспансии, механизмов и инструментов поддержки национальных экспортеров. Данный инструментарий охватывает целый ряд рычагов, а именно: предоставление национальным компаниям экспортных кредитов, кредитных гарантий и страхования экспортных поставок; государственной экономической помощи американским экспортерам; облегчения их доступа к импортным компонентам для наращивания экспортного производства; предоставление кредитных гарантий экспортерам продукции агропромышленного комплекса и т. д. Главной чертой национальной системы государственной поддержки экспорта США является приоритет рынка при одновременном сохранении максимальной экономической свободы субъектов хозяйствования и создание для них эквивалентных условий ведения бизнес-деятельности. Стратегические же приоритеты выхода на внешние рынки всегда определяют сами экспортеры и в случае необходимости получения государственной поддержки подают заявки на рассмотрение соответствующих местных и федеральных органов власти.

Ключевые слова: экспорт, государственная поддержка, экспортная стратегия, Соединенные Штаты Америки.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 14.

Шлапак Алла Васильевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры международного учета и аудита, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (просп. Победы, 54/1, Киев, 03057, Украина)

E-mail: andavydenko@kneu.edu.ua

Shlapak A. V. Implementing the Instrumentarium of the U. S.

Support for Exports of National Companies: Theory and Practice

The article is aimed at studying the State export strategy of the United States of America through the implementation of efficient and even aggressive, in terms of export expansion, mechanisms and instruments to support national exporters. This instrumentarium covers a range of levers, namely, provision of export credits, credit guarantees and export insurance to national companies; the State economic assistance to American exporters; facilitating their access to import components for the expansion of export production; provision of credit guarantees to exporters of agro-industrial complex products, etc. The main feature of the national System of State support of the U.S. exports is the market priority while maintaining the maximum economic freedom of economic entities along with creation of equivalent conditions for conducting their business activities. The strategic priorities of entering foreign markets are always determined by the exporters themselves and, when necessary, they can apply for the State support through the relevant local and federal authorities.

Keywords: exports, State support, export strategy, United States of America.

Fig.: 1. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 14.

Shlapak Alla V. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of International Accounting and Auditing, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: andavydenko@kneu.edu.ua

Дослідження, проведене науковцями Університету штату Мічиган, підтверджує, що зниження на третину торговельних бар'єрів у торгівлі продукцією сільського господарства, промисловими товарами та послугами здатне збільшити дохідну частину державного бюджету США на 164 млрд дол. США (або 1477 дол. на кожне домогосподарство) щороку, а повна їх ліквідація – на 497 млрд дол. [1]. Не випадково продуктивна ідея щодо наявності тісного взаємозв'язку між рівнем торговельної відкритості країн і динамікою їх макроекономічного зростання та конкурентного розвитку лягла свого часу в основу ме-

тодичної розробки експертами Світового економічного форуму такого показника, як Індекс залучення країн у світову торгівлю (*The Enabling Trade Index*). На його основі оцінюються конкурентні переваги й ефективність державної політики у сфері стимулювання зовнішньої торгівлі, забезпечення сприятливого ділового клімату та доступу національних економічних агентів до міжнародних ринків, розвитку транспортно-логістичної та комунікаційної інфраструктур.

Підтвердженням масштабності та вагомості ролі державної підтримки і стимулювання експортної діяльності національних суб'єктів господарювання є,

зокрема, той факт, країни – члени ОЕСР на вказані цілі щорічно витрачають майже 0,4% свого ВВП, а загальні щорічні обсяги експортного фінансування країн – членів даної організації становили у 2011 р. 110,9 млрд дол. США, у 2012 р. – майже 130 млрд, у 2013 р. – 100,5 млрд, у 2014 р. – 105,4 млрд, у 2015 р. – 75,9 млрд, а у 2016 р. – 66,2 млрд.

Більше того, за умов наростання нестабільності кон'юнктури глобальних ринків і значного загострення конкурентної боротьби економічних агентів за найбільш сприятливі умови збуту продукції отримання експортних кредитів у тій чи іншій формі є обов'язковою умовою виконання майже 80% міжнародних торговельних угод [2, с. 151].

Характеризуючи державну експортну стратегію Сполучених Штатів Америки, слід відзначити, що, незважаючи на відносно низький показник їх експортної квоти (у довгостроковому періоді не більше 10%), у державі імплементуються ефективні та навіть агресивні, з погляду експортної експансії, механізми й інструменти підтримки національних експортерів. Вони включають як заходи щодо формування в державі сприятливого бізнес-клімату та формування внутрішніх джерел нарощування міжнародної конкурентоспроможності економічних агентів, так і імплементацию спеціального інструментарію підтримки експортної діяльності національних підприємницьких структур і захисту їх економічних інтересів на зовнішніх ринках з широким використанням заходів прямого і непрямого стимулювання.

Даний інструментарій охоплює цілу низку важелів, а саме:

- ✦ надання національним компаніям експортних кредитів, кредитних гарантій і страхування експортних поставок;
- ✦ державну економічну допомогу американським експортерам;
- ✦ полегшення їх доступу до імпортованих компонентів для нарощування експортного виробництва;
- ✦ надання кредитних гарантій експортерам продукції агропромислового комплексу;
- ✦ державну підтримку проектів американських компаній у сфері виробництва екологічних товарів і послуг;
- ✦ фінансову підтримку іноземних споживачів продукції американського виробництва;
- ✦ надання державної допомоги суб'єктам господарювання при реалізації ними середньо- і довгострокових інвестиційних кампаній.

У даному контексті прінагідно також відзначити головну рису національної системи державної підтримки експорту США – безумовний пріоритет ринку за одночасного збереження максимальної економічної свободи суб'єктів господарювання та створення для них еквівалентних умов ведення бізнес-

діяльності. Роль держави за таких умов зводиться до фінансової підтримки експортної діяльності на основі імплементации нормативно-правових механізмів і важелів податкової, грошово-кредитної, монетарної та валютно-фінансової політики. Більше того, Сполучені Штати Америки, як прихильники ринкових методів господарювання, транспарентного бізнес-середовища та відкритої конкурентної боротьби суб'єктів господарювання, ніколи штучно не визначали стратегічних пріоритетів підтримки національного експорту, а орієнтувалися виключно на конкурентну спроможність національних суб'єктів господарювання оперативно й гнучко реагувати на потреби глобального ринку. Стратегічні ж пріоритети виходу на зовнішні ринки завжди визначали самі експортери, і в разі необхідності отримання державної підтримки вони подають заявки на розгляд відповідних місцевих і федеральних органів влади.

Крім того, федеральні органи державного управління в рамках реалізації регіональної політики вирівнювання внутрішньокраїнових диспропорцій економічного розвитку також можуть ініціювати проекти і програми підтримки експортної діяльності підприємницьких структур, що функціонують у депресивних регіонах США. Серед прикладів таких проектів можна навести, зокрема, державну програму «*Made in Rural America*» Initiative», яка передбачає об'єднання федеральних і місцевих фінансових ресурсів з метою інвестиційної й експортної підтримки місцевих сільгоспвиробників і громад, розширення їх доступу до нових клієнтів і зарубіжних ринків. З цією метою на регулярній основі здійснюється навчання сільських компаній-експортерів та посадових осіб, надається федеральна фінансова допомога економічним суб'єктам для їх участі в міжнародних виставках і ярмарках по усій країні, а також зарубіжних торговельних місіях. Так, американські компанії, що скористалися ресурсом цієї державної програми, здійснюють глобальні продажі понад 95% світових споживачів, котрі проживають за межами США [3].

У Сполучених Штатах Америки широкого поширення отримали також галузево-секторальні програми і проекти з підтримки національного експорту. Один із пріоритетних експортних напрямів репрезентують, зокрема, сільськогосподарська сировина та продовольство, державне стимулювання яких ґрунтується на всебічній підтримці американських фермерських господарств і реалізації державної аграрної політики. Про масштаби такого стимулювання свідчить, зокрема, той факт, що на фінансування програм експортної підтримки аграрної продукції (безпосереднім реалізатором яких є Служба сприяння зовнішньоекономічній діяльності фермерських господарств (*Foreign Agricultural Service – FAS*)) щорічно виділяється близько 6% загального бюджету Міністерства сільського господарства США. Напри-

клад, загальний фонд фінансування даною інституцією основних програм і проектів у 2000 р. становив 3,3 млрд дол. США, у 2010 р. – 5,7 млрд, у 2011 р. – 5,7 млрд відповідно [4, с. 58, 60].

Загалом, згідно з дослідженнями американських університетів, Програма доступу до ринку (*Market Access Program*) і Програма розвитку зарубіжного ринку (*Foreign Market Development Program*), що реалізувалися Службою сприяння зовнішньоекономічній діяльності фермерських господарств у період 1977–2014 рр., забезпечили сукупні експортні доходи сільськогосподарських підприємств США на рівні 309 млрд дол. США (у середньому 8,2 млрд дол. щороку). Протягом 2002–2014 рр. завдяки реалізації цих програм доходи державного бюджету США щорічно зростали на 39,3 млрд дол., доходи населення – на 2,1 млрд дол., валовий внутрішній продукт – на 16,9 млрд дол., а доходи від використання робочої сили – на 9,8 млрд дол. у рік відповідно. І це без урахування 239 тис. нових робочих місць, у тому числі 90 тис. – у сільському господарстві [5]. Як бачимо, збалансована державна політика в аграрному секторі, всебічна підтримка експорту сільськогосподарської продукції та стимулювання зовнішнього платоспроможного попиту на агропромислову продукцію американського виробництва є запорукою її високих конкурентних позицій на глобальних ринках.

З метою максимально повної реалізації своїх національних інтересів на глобальних ринках Сполучені Штати активно використовують механізм переговорів як на багатосторонніх платформах ГАТТ/СОТ чи ОЕСР, так і на двосторонньому чи регіональному рівнях. Так, саме лідерські позиції цієї держави в діяльності глобальної торговельної системи СОТ (навіть незважаючи на незавершеність Дохійського раунду переговорів, що загальмувало подальший інституційний розвиток даної організації) дає їй змогу очолювати світовий процес лібералізації міжнародної торгівлі послугами та транскордонного руху інвестиційного капіталу, конвергенції національних конкурентних політик і системи державних закупівель, захисту прав інтелектуальної власності та стимулювання електронної комерції тощо [6, с. 25].

У статусі основного провайдера інституційного розвитку організацій глобального економічного менеджменту США активно використовують платформу СОТ для зміцнення свого глобального конкурентного лідерства, насамперед, на основі перегляду передбачених цією інституцією умов імпорتنих постачань, застосування її арбітражних механізмів та інструментарію антидемпінгових розслідувань і компенсаційних мит. Так, спираючись на діючі норми та правила СОТ, узгоджені з американським законодавством у сфері міжнародних торговельних відносин, Сполучені Штати Америки в останні роки у 22 випадках добивалися докорінного перегляду умов

імпорتنих постачань, мотивуючи свої дії застосуванням торговельними партнерами несумлінної конкурентної практики, «несправедливими умовами торгівлі» та демпінговими цінами на поставки товарів на американський ринок.

Своєю чергою, національне законодавство, що регулює процедури застосування Сполученими Штатами антидемпінгових і компенсаційних мит, включає, зокрема, ст. VII Закону про тарифи 1930 р. (зі змінами, внесеними згідно із Законом про торговельні угоди 1979 р.), Закону про торгівлю і тарифи 1984 р., Закону про торгівлю і конкурентоспроможність 1988 р., а також Закону про Уругвайський раунд переговорів 1994 р. Ключові положення щодо реалізації арбітражних механізмів та інструментарію антидемпінгових розслідувань і компенсаційних мит містить також Кодекс федеральних правил США (частини 201, 207, 351) [7, р. 53]. Як свідчать дані, представлені в *табл. 1*, середньорічна кількість започаткованих Сполученими Штатами Америки антидемпінгових розслідувань відносно своїх зовнішньоторговельних партнерів у період 2004–2016 рр. стабільно становила 260–270. При цьому найбільша їх кількість за вказаний період була запроваджена стосовно Китаю (102 у 2016 р.), Китайського Тайбею і Європейського Союзу (по 21), Індонезії (16), Японії (15), Республіки Корея (14) та Мексики (11). Подібний крайновий розподіл відображає по суті список тих держав, які найчастіше порушують принципи глобальної торговельної практики та вдаються до недобросовісної конкуренції. Що стосується застосування США процедур компенсаційних мит, то у 2015 р. ними було ініційовано 23 епізоди розслідувань, встановлено відповідальність у 23 випадках, попередньо було визнано компенсаційних обов'язків у 18 випадках, застосовано попередні заходи у 18 випадках, а остаточне визнання компенсаційних обов'язків було зафіксовано у 5 випадках [7, р. 60]. Загалом тільки у 2014 р. США були позивачами у 125 арбітражних спорах зі своїми торговельними партнерами, з відповідачами – у 138 спорах, у статусі третьої сторони – у 105 спорах [8].

Сполучені Штати Америки нині активно вдаються і до застосування односторонніх заходів і механізмів торговельної політики, що нерідко мають своїм наслідком виникнення торговельних конфліктів у відносинах з іншими країнами, які переростають навіть у локальні торговельні війни. Принагідно також відзначити, що, висуваючи на перший план гасло «вільної торгівлі», США, тим не менше, виявляють значний прагматизм у реалізації своєї експортної стратегії, не обмежуючись застосуванням власне протекціоністських заходів і механізмів. Діючий інструментарій державної експортної стратегії реалізується сьогодні в більш широкому форматі державного антикризового й антициклічного регулювання та за всіма своїми ключовими рисами характеризується

Кількість діючих антидемпінгових розслідувань, розпочатих Сполученими Штатами Америки стосовно своїх зовнішньоторговельних партнерів у 2004–2016 рр.

Країна/регіон – торговельний партнер	Рік									
	2004	2006	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Канада	9	2	1	...	...	...	2	2	2	3
Аргентина	6	3	2	...	...	...	1	1	1	1
Мексика	9	8	7	8	6	6	8	11	11	11
Бразилія	14	10	11	14	12	10	8	8	7	8
Інші країни Америки	4	3	4	7	7	5	3	3	3	3
Європейський Союз	57	50	32	34	25	23	22	23	20	21
Російська Федерація	3	4	4	8	...	...	6	6	6	6
Україна	6	6	7	...	...	...	7	7	7	7
Інші країни Європи	4	3	4	20	20	17	3	3	3	3
Туреччина	3	3	3	...	...	...	3	4	5	5
ОАЕ	...	...	...	...	...	...	2	2	2	2
Китай	55	58	82	108	114	118	93	93	97	102
Китайський Тайбей	17	16	16	16	16	18	18	19	21	21
Індія	12	14	14	24	23	23	15	15	15	16
Індонезія	5	6	6	...	...	...	7	8	8	9
Малайзія	...	...	...	...	...	...	2	0	4	4
В'єтнам	...	...	...	...	...	...	6	8	9	9
Таїланд	7	8	6	...	...	...	6	7	7	7
Республіка Корея	19	16	15	16	14	15	12	14	15	14
Японія	29	23	20	16	14	13	14	15	15	15
Інші країни Азії (включно з Австралією)	10	7	10	29	29	27	4	7	4	6
Африка	4	3	3	4	4	4	3	3	3	3
Середній Схід	...	...	...	4	4	5	...	...	...	...
Усього	273	232	232	300	288	284	245	259	265	276

Примітка: * – станом на липень 2016 р.

Джерело: складено за [7; 9; 10].

високим рівнем гнучкості та здатності до оперативної адаптації відповідно до найбільш актуальних на даний момент завдань і цілей стратегічного розвитку даної країни. Інакше кажучи, інструменти та важелі державної експортної стратегії США є своєрідними «вбудованими амортизаторами» пом'якшення негативного впливу циклічних коливань економічної динаміки на стан народногосподарського комплексу.

Своєю чергою, обвальний вплив глобальної економічної кризи 2007–2010 рр. на економіку США і поступове зміщення глобальної економічної активності у країни з новостворюваними ринками ще більше вмотивує уряд Сполучених Штатів розглядати розширення експортних поставок своїх економічних агентів як критично важливий компонент національної антикризової стратегії. Так, ще на

початку 2010 р. за ініціативи президента Б. Обама стартувала Національна експортна ініціатива, зорієнтована на подвоєння обсягу американського експорту та створення 2 млн нових робочих місць до 2015 р. Досягненню цієї стратегічної мети були підпорядковані ключові напрями реалізації Ініціативи, а саме:

- ✦ реформування організаційних структур державного регулювання експортної діяльності;
- ✦ розширення державної фінансової підтримки експортних операцій;
- ✦ активна політична підтримка комерційних інтересів експортерів на зовнішніх ринках;
- ✦ фінансове сприяння малому і середньому бізнесу в розвитку експортної діяльності;
- ✦ надання експортоорієнтованим американським компаніям додаткових ресурсів;
- ✦ організація зарубіжних торговельних місій у країнах – торговельних партнерах;

- ✦ активне залучення зарубіжних партнерів до виставок і ярмарок у США та заохочення участі американських товаровиробників у виставково-ярмаркових заходах за кордоном;
- ✦ сприяння нарощуванню обсягів експорту послуг (з особливим акцентом на ринки КНР, Індії та Бразилії);
- ✦ забезпечення справедливого доступу американських експортерів на міжнародні ринки [11].

Об'єктивна необхідність зміцнення глобального конкурентного лідерства американських експортерів на світових ринках товарів і послуг обумовила розбудову розгалуженої інституційної системи їх державної підтримки. Дана система має на сьогодні багаторівневу структуру зі значною кількістю інститутів і зорієнтована на регулювання, стимулювання та міжвідомчу координацію національних інститутів підтримки діяльності вітчизняних експортерів, суттєве розширення її фінансових інструментів, розробку інноваційних механізмів експортного кредитування, стимулювання експортної діяльності малого та середнього бізнесу, надання йому ефективних інформаційно-консультаційних послуг тощо. Її репрезентує ціла мережа державних і недержавних інститутів – міністерств і відомств, спеціалізованих агентств і експортних центрів, фінансових та інших структур (рис. 1), котрі на практиці реалізують різноманітні напрями зовнішньоекономічної політики насамперед через формування американським компаніям сприятливих умов для реалізації вигідних комерційних проектів.

При цьому система заходів, що реалізуються цими інститутами, детермінується макроекономічними процесами (насамперед фондовою моделлю національного фінансового ринку США) і зорієнтована на посилення дії чисто ринкових механізмів. Так, однією з найважливіших інституцій державної підтримки експортної діяльності американських суб'єктів господарювання є Державний департамент США, до функціональних компетенцій якого належить координація діяльності консультаційних комітетів з питань зовнішньоекономічної діяльності за участі підприємицьких структур з метою оцінки можливостей їх участі у великих міжнародних проектах. Своєю чергою, функції Міністерства сільського господарства США зводяться до розширення ринків збуту продукції агропромислової продукції американських продуцентів через мережу своїх закордонних представництв; Міністерство фінансів США здійснює фінансування зовнішньоекономічної діяльності, а Міністерство торгівлі – сприяє розвитку зовнішньої торгівлі Сполучених Штатів. У контексті реалізації національної експортної стратегії США на особливу увагу заслуговують спеціалізовані зовнішньоторговельні організації зі статусом незалежних урядових

агентств: Експортно-імпортний банк (*Export-Import Bank of the United States*), Корпорація приватних зарубіжних інвестицій (*Overseas Private Investment Corporation*), Адміністрація малого бізнесу (*The United States Small Business Administration*), Агентство міжнародного розвитку (*United States Agency For International Development*), Агентство з торгівлі та розвитку (*United States Trade and Development Agency*) [12, с. 247].

В останнє десятиліття у відповідь на гостру критику традиційні інститути державної підтримки експортної діяльності США поступово розширюються коло своїх функціональних компетенцій. Так, логіка розвитку інституційної структури державної експортної стратегії, усунення торговельних бар'єрів виходу національних товаровиробників на світові ринки та посилення міжвідомчої координації заходів з нарощування американського експорту пов'язана з відновленням у 2012 р. діяльності Президентської ради з експорту (*President's Export Council – PEC*), а також заснуванням таких піонерних інституцій, як Міжміністерський центр з активізації торгівлі (*InterAgency Trade Enforcement Centre – ITEC*) і Комітет з просування експорту (*Export Promotion Cabinet*). Останній тісно взаємодіє з Координаційним комітетом сприяння торгівлі (*Trade Promotion Coordinating Committee*) та Міжвідомчим інститутом з підтримки американської торгівлі й експорту, що формує завершену інституційно-організаційну модель реалізації державної експортної стратегії Сполучених Штатів Америки.

ВИСНОВКИ

Практично всі вищеперераховані вище заходи та механізми державної підтримки експортної діяльності національних агентів формують «становий хребет» національної експортної стратегії Сполучених Штатів Америки та реалізуються у транспарентному середовищі з чіткою регламентацією умов, вимог і критеріїв селективного відбору компаній – отримувачів державної підтримки, а також суворого контролю за використанням економічними агентами державного фінансування. Усі вони можуть бути згруповані у дві основні групи заходів державної політики щодо зміцнення глобального конкурентного лідерства США на світових ринках товарів і послуг: перша – пряме державне фінансування експортоорієнтованих суб'єктів господарювання; друга – фінансування програм нарощування платоспроможного попиту на товари та послуги американського виробництва з боку зарубіжних споживачів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Brown D. K., Deardorff A. V., Stern R. M. Multilateral, Regional, and Bilateral Trade-Policy Options for the United States and Japan. University of Michigan, Research Seminar in Interna-

Рис. 1. Сучасна інституційна структура державної підтримки експорту США

Джерело: складено за [13].

tional Economics. Discussion Paper. December 2002. No. 490. URL: <http://ase.tufts.edu/economics/papers/200109.pdf>

2. Сплетухов Ю. А. Страхование экспортных кредитов: зарубежный опыт. *Финансовый журнал*. 2014. № 3. С. 150–160.

3. Made in Rural America Export and Investment Initiative / Business USA. The White House. URL: <https://business.usa.gov/rural-exporting>

4. Мальцева В. Государственное моделирование экспорта сельскохозяйственной продукции в США. *Международная экономика*. 2012. № 1. С. 55–63.

5. USDA Awards Funds for Fiscal Year 2017 Market Development Programs / New Releases. United States Department of Agriculture. Foreign Agricultural Service, November 15, 2016. URL: <https://www.fas.usda.gov/newsroom/usda-awards-funds-fiscal-year-2017-market-development-programs>

6. Столярчук Я., Светлов А. Реалізація глобальних цілей США: континентально-інтеграційний контекст. *Міжнародна економічна політика*. 2013. № 1. С. 21–40.

7. Trade Policy Review Report by the Secretariat. United States / WTO. Trade Policy Review Body. WT/TPR/S/350, 14 November 2016. P. 53.

8. United States of America and the WTO. URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/usa_e.htm

9. Trade Policy Review. Report by the Secretariat. United States / WTO. Trade Policy Review Body. WT/TPR/S/235, 25 August 2010. P. 31.

10. Trade Policy Review. Report by the Secretariat. United States / WTO. Trade Policy Review Body. WT/TPR/S/307, 11 November 2014. P. 62.

11. Report to the President on the National Export Initiative. Washington, DC: United States Government Printing Office, 2010.

12. Дегтерев Д. А. Экспортная стратегия США как инструмент антикризисной политики. *Мировое и национальное хозяйство*. 2012. № 4. URL: <http://www.mirec.ru/2012-04/eksportnaa-strategiya-ssa-kak-instrument-antikrizisnoj-politiki>

13. Васютченко И. Н. Государственная поддержка экспорта: мировой опыт. *Экономический вестник Ростовского государственного университета*. 2010. Том 8. № 1, ч. 3. С. 243–250.

14. Сводный обзор о мерах и механизмах поддержки экспорта сельскохозяйственной продукции и продовольствия, применяемых в государствах – членах Евразийского экономического союза и ведущих странах – экспортерах сельскохозяйственной продукции и продовольствия / Департамент агропромышленной политики. Евразийская экономическая комиссия. М., 2016. С. 41.

REFERENCES

Brown, D. K., Deardorff, A. V., and Stern, R. M. "Multilateral, Regional, and Bilateral Trade-Policy Options for the United States and Japan" University of Michigan, Research Seminar in International Economics. Discussion Paper. December 2002. <http://ase.tufts.edu/economics/papers/200109.pdf>

Degterev, D. A. "Ekspornaya strategiya SShA kak instrument antikrizisnoy politiki" [Export strategy of the USA as an instrument of anti-crisis policy]. *Mirovoye i natsionalnoye khozyaystvo*. 2012. <http://www.mirec.ru/2012-04/eksportnaa-strategiya-ssa-kak-instrument-antikrizisnoj-politiki>

"Made in Rural America Export and Investment Initiative". Business USA. The White House. <https://business.usa.gov/rural-exporting>

Maltseva, V. "Gosudarstvennoye simulirovaniye eksporta sel'skokhozyaystvennoy produktsii v SShA" [State simulation of agricultural exports in the United States]. *Mezhdunarodnaya ekonomika*, no. 1 (2012): 55-63.

Report to the President on the National Export Initiative. Washington, DC: United States Government Printing Office, 2010.

Spletukhov, Yu. A. "Strakhovaniye eksportnykh kreditov: zarubezhnyy opyt" [Insurance of export credits: foreign experience]. *Finansovyy zhurnal*, no. 3 (2014): 150-160.

Stoliarchuk, Ya., and Svietlov, A. "Realizatsiia hlobalnykh tsilei SShA: kontynentalno-intehratsiinyi kontekst" [Implementation of US Global Goals: Continental-Integration Context]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka*, no. 1 (2013): 21-40.

Svodnyy obzor o merakh i mekhanizмах podderzhki eksporta sel'skokhozyaystvennoy produktsii i prodovolstviya, primenyayemykh v gosudarstvakh – chlenakh Yevraziyskogo ekonomicheskogo soyuza i vedushchikh stranakh – eksporterakh sel'skokhozyaystvennoy produktsii i prodovolstviya [Consolidated overview of measures and mechanisms to support the export of agricultural products and food used in the

member countries of the Eurasian Economic Union and the leading countries - exporters of agricultural products and food]. Moscow: Departament agropromyshlennoy politiki. Yevraziyskaya ekonomicheskaya komissiya, 2016.

"Trade Policy Review Report by the Secretariat. United States". WTO. Trade Policy Review Body. WT/TPR/S/350, 14 November (2016): 53-.

"Trade Policy Review. Report by the Secretariat. United States". WTO. Trade Policy Review Body. WT/TPR/S/235, 25 August (2010): 31-.

"Trade Policy Review. Report by the Secretariat. United States". WTO. Trade Policy Review Body WT/TPR/S/307, 11 November (2014): 62-.

"United States of America and the WTO". https://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/usa_e.htm

"USDA Awards Funds for Fiscal Year 2017 Market Development Programs" New Releases. United States Department of Agriculture. Foreign Agricultural Service, November 15, 2016. <https://www.fas.usda.gov/newsroom/usda-awards-funds-fiscal-year-2017-market-development-programs>

Vasyutchenko, I. N. "Gosudarstvennaya podderzhka eksporta: mirovoy opyt" [State support for exports: world experience]. *Ekonomicheskyy vestnik Rostovskogo gosudarstvennogo universiteta*. Part 3, vol. 8, no. 1 (2010): 243-250.